

Povodí Labe, státní podnik

Víta Nejedlého 951/8

Slezské Předměstí

500 03 Hradec Králové

SMĚDÁ, JEZ FRÝDLANT, RYBÍ PŘECHOD

Realizace stavby: červen 2019 – červen 2020

Projektant stavby: Vodohospodářský rozvoj a výstavba a.s., Praha 5, Nábřežní 4

Zhotovitel stavby: HBAPS, s.r.o., Březinova 191/13, Liberec

Stavební náklady: 6 749 366,-- Kč

Důvod stavby:

Na řešené lokalitě na řece Smědé ve Frýdlantu se nacházel migračně neprůchodný pevný kamenný jez umístěný kolmo k ose toku (Zámecký jez). Dotčený úsek vodního toku Smědá je biotopem mihule potoční (*Lampetra planeri*), stěvle potoční (*Phoxinus phoxinus*) a vranky obecné (*Cottus gobio*). Zbudování rybího přechodu umožnilo poproudové a protiproudové migrace širokého druhového spektra ryb a mihulovců. Pro ověření funkčnosti rybího přechodu je zajištěn odborný dvouletý biomonitoring. Realizací stavby došlo ke zprůchodnění migrační překážky v úseku navazujícím po 2,3 km po toku na EVL NATURA 2000, čímž došlo k naplnění opatření Plánu dílčího povodí Horního a středního Labe.

Financování stavby:

Stavba byla financována z programu „11531 - Operační program životní prostředí 2014-2020“.

Popis stavby:

Řešené území leží v ochranném pásmu kulturní památky, památkové zóny, rezervace dle zákona č. 20/1987. Dále řešené území leží v ochranném pásmu železnice dle zákona č. 266/1994 Sb.

Stavba tvoří jeden funkční celek a není rozdělena na stavební objekty.

Rybí přechod byl navržen formou obtokového tůňového kanálu s dělicími balvanitými přepážkami. Obtokové koryto je složeno z tří dílčích úseků. Horní a dolní úsek je vzhledem k prostorovým limitům veden ve žlabu tvořeném opěrnými železobetonovými zdmi. Tyto zdi jsou na pohledových plochách obloženy kamenem. Střední úsek je tvořen otevřeným nepravidelným lichoběžníkovým korytem.

Geometrické a hydraulické parametry konstrukce rybího přechodu byly navrženy tak, aby vytvářely příhodné podmínky pro široké spektrum migrujících ryb a druhová nebo velikostní selekce byla minimální.

Koryto rybího přechodu je rozděleno balvanitými přepážkami na jednotlivé tůně. Přepážky tvoří balvany bez ostrých hran s přesně definovanou šířkou průtočných štěrbin. Tůně jsou oproti dnu průtočných štěrbin na přepážce zahlobeny o minimálně 0,4 m, dno je pokryto hrubozrnným dnovým substrátem.

Vtokový a vstupní profil je osazen drážkami pro provizorní hrazení, které se také využívá pro instalaci zařízení pro monitoring funkčnosti rybího přechodu.

Jako doplňkové opatření pro zlepšení navigace migrujících jedinců v příčném profilu toku v podjezí byla provedena úprava dna mezi vstupem do rybího přechodu a pravým břehem odtěžením materiálu tak, aby vznikla naváděcí proudnice směřující ke vstupu.

Základní parametry rybího přechodu:

Návrhová hladina v nadjezí (m n.m.)	299,05
Návrhová hladina v podjezí (m n.m.)	295,90
Celkový výškový spád Hrp (m)	3,15
Návrhový průtok RP Qrp (m ³ /s)	0,31
Celkový podélný sklon (-)	1:26
Délka RP účinná Lrb (m)	79,5
Celková délka RP (m)	85,5
Délka vtokové části (výstupu) Lvtok (m)	1,5
Délka horního úseku ve žlabu (m)	17
Délka středního lichoběžníkového úseku (m)	41
Délka dolního úseku ve žlabu (m)	27,5
Šířka žlabu ve dně Brp (m)	1,5
Tůň:	
Délka tůně běžná Ltůně (m)	2
Délka tůně odpočinková (m)	3,5
Střední šířka tůně B tůně (m) lichoběžníkové koryto	2,5 – 3
Střední rychlost v tůni v tůně (m/s)	0,26
Střední hloubka tůně (m)	0,8
Počet tůní (ks)	34
z toho odpočinkových	9
z toho běžných	25
Přepážka:	
Celková šířka štěrbin na přepážce Bštěrbin (m)	0,4
Počet štěrbin na přepážce: nštěrbin (ks)	2
Minimální hloubka vody hmin (m)	0,4
Maximální hloubka vody hmax (m)	0,49
Rozdíl hladin na přepážce dh (m)	0,09
Rychlost vody na přepážce vmax (m/s)	0,93
Počet přepážek (ks)	35

Poznámky k průběhu stavby a její hodnocení:

Stavba probíhala ve smluvně stanoveném časovém úseku. Během stavby byly uspokojivě řešeny technické a technologické otázky mezi zhotovitelem stavby, objednatelem a autorem projektové dokumentace.

Poměrně zásadním momentem při výstavbě byla povodňová událost ve dnech 20. – 21. června 2020, tedy těsně před dokončením stavby, kdy bylo dosaženo 3. stupně povodňové aktivity a průtoky byly na hranici tzv. pětileté vody Q₅.

Letní měsíce roku 2020, kdy probíhala závěrečná fáze výstavby, byly ve znamení vyšších průtoků.

Stavba byla průběžně kontrolována odborným pracovníkem AOPK Liberec, který rovněž provedl měření jednotlivých přepážek a po dostavbě i průtoků v nich a konstatoval velmi solidní soulad se schválenou projektovou dokumentací.

Stavba byla kolaudována vodoprávním úřadem ve Frýdlantu.

Pro ověření funkčnosti rybího přechodu je zajištěn odborný dvouletý biomonitring.

Fotodokumentace:

Průběh stavby

Lichoběžníková část rybího přechodu

Měření průtoků

Povodeň 20. 6. 2020

Zkolaudovaná stavba

Zpracoval Ing. Pavel Kamenický, odbor inženýrských činností